

Семко М.О.

*старший викладач кафедри права
Національного технічного
університету «Харківський
політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна*

РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ДЕМОКРАТИЧНІЙ ДЕРЖАВІ

Сучасний етап розбудови української державності свідчить про необхідність кардинального реформування системи правоохоронних органів, діяльність яких є запорукою побудови демократичного суспільства. Сучасна модель демократичної держави потребує нових концептуальних підходів до розв'язання проблем реалізації правоохоронної функції. Адже існування демократії без ефективної системи захисту й охорони прав людини та громадянина є неможливим. Одним із найбільш важливих показників рівня цивілізованості суспільства є реальність забезпечення прав і свобод людини, «людина має отримати від держави ефективний захист не лише у законі, але й на практиці». Саме тому більшість країн світу значну увагу приділяє удосконаленню організації та діяльності правоохоронних органів. Як показує досвід, конституційне визнання державою основних прав та свобод людини і громадянина, ще не є гарантією створення належних умов для їх охорони та захисту від протиправних посягань і подальше їх поновлення. Саме якісна і злагоджена робота державних інституцій, створених задля досягнення такої мети, повинна стати запорукою забезпечення реалізації конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Найважливішим завданням правоохоронних органів є захист встановленого Конституцією України суспільного ладу; охорона і захист прав і законних інтересів громадян, підприємств, організацій, установ, суб'єктів усіх форм власності; захист суверенітету та територіальної цілісності України. Водночас діяльність правоохоронних органів спрямована на забезпечення законності і правопорядку, захист прав та інтересів громадян, соціальних груп, суспільства і держави, попередження, припинення правопорушень, застосування державного примусу або заходів громадського впливу до осіб, які порушили закон та правопорядок. Основним напрямком роботи даних органів є реалізація правоохоронної функції, що знаходить свій прояв у діяльності із забезпечення прав, свобод та інтересів особи, протидії та боротьби із правопорушеннями. При цьому слід враховувати, що окремо взятий правоохоронний орган буде реалізовувати таку функцію з огляду на коло суспільних відносин, у межах яких він здійснює свою компетенцію. Саме це визначає значну кількість правоохоронних органів у системі органів державної влади. Необхідно підкреслити значення правоохоронних органів у системі органів державної

влади: їх діяльність спрямована на забезпечення функціонування відповідних суспільних інституцій; вони забезпечують виконання завдань держави в цілому, а отже, й функціонування державних органів, відповідальних за їх реалізацію; забезпечують нормальний перебіг усіх суспільних відносин у державі. Правоохоронні органи символізують присутність держави в нашому повсякденному житті, її здатність втрутитися і захистити, коли такий захист потрібен. Для багатьох правоохоронні органи можуть виступати також символом цілісності суспільства і його відданості цінностям честі, обов'язку.

Слід визнати, що реформа правоохоронної системи є передумовою будь-яких інших реформ в Україні. Без належного захисту й дотримання прав і свобод усіх суб'єктів суспільного процесу неможлива розбудова правової держави та громадянського суспільства. Тобто своєрідним лакмусовим папірцем для визначення довершеності правової системи є правовий порядок. Така довершеність може проявлятися у гармонійному функціонуванні всіх елементів правової системи. Правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [4].

Питання реформування правоохоронних органів України виникло не сьогодні, воно є складним і тому розраховане на довгострокове вирішення за участю як державних органів, так і громадських організацій. Основним завданням реформування правоохоронної системи держави є формування сучасної ефективної системи правоохоронних органів, запровадження нової ідеології їх діяльності, спрямованої на гарантування демократії та верховенства права, забезпечення реалізації прав і свобод громадян підвищення ефективності протидії зовнішнім і внутрішнім загрозам національній безпеці України, зокрема, злочинності та корупції. У правовій державі влада має бути організована таким чином, щоб вона сприяла реалізації та забезпеченню прав і свобод громадян, водночас залишаючись організуючою і стримуючою силою для суспільства. Особливе місце правоохоронних органів у системі органів державної влади зумовлено їх функціональним призначенням. Так, основним напрямком роботи даних органів є реалізація правоохоронної функції, що знаходить свій прояв у діяльності із забезпечення прав, свобод та інтересів особи, протидії та боротьби із правопорушеннями [2].

Таким чином, в сучасній демократичній правовій державі окрема людина, її права і свободи визнаються вищою цінністю і за загально визнаним правилом мають пріоритет стосовно загальних, або державних інтересів. Тенденції демократизації сучасного суспільства, наявні зміни у функціонуванні правоохоронної системи у правовій, політичній, економічній та соціальних сферах, проведення

адміністративної реформи, євроінтеграційні процеси, зміни чинного законодавства з питань вдосконалення механізму захисту прав і свобод людини і громадянина потребують визначення і вдосконалення процесу реалізації правоохоронної функції держави відповідними органами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко І. Правове регулювання діяльності органів внутрішніх справ у сфері забезпечення внутрішньої безпеки України. Адміністративне право і процес. 2020. №9. С.105 - 113.
2. Єднак В.М. Місце правоохоронних органів у системі органів державної влади. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. №4. Ч.2. С.38 - 40.
3. Ковалів М.В., Єсімов С.С., Лозинський Ю.Р. Правове регулювання правоохоронної діяльності: навчальний посібник. Львів. ЛьвДУВС. 2018. 323 с.
4. Про Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні: Президент України; Указ, Концепція від 24.05.2011 № 597/2011 URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/597/2011>.

Устюжанінова О.Т.

*кандидат юридичних наук,
старший викладач
кафедри професійних та
спеціальних дисциплін
Херсонського факультету ОДУВС*

Кріцька Д.Є.

*здобувач вищої освіти 4-го курсу групи
18ПЗдс Херсонського факультету
ОДУВС,
м. Херсон, Україна*

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІМ ОСОБАМ ТА ЙОГО ВИКОНАННЯ

Вчинення кримінальних правопорушень неповнолітніми все більше та скоріше набирає високий резонанс в сучасному суспільстві. Покарання, в свою чергу, це реакція держави на протиправну поведінку неповнолітніх осіб. Кримінальний кодекс України (далі- КК України) виділяє окрему главу Особливої частини, де зазначено положення стосовно покарань, які можуть призначатися неповнолітнім особам, тобто особам у віці від 14 до 18 років, їх види, розміри, особливості призначення, відбування та звільнення від покарання, враховуючи їх особливості, пов'язані з віком. Незважаючи на те, яке кримінальне правопорушення вчиняється – неповнолітній